

Προσωρινό κείμενο

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πρώτο τμήμα)

της 26ης Οκτωβρίου 2023 (*)

«Προδικαστική παραπομπή – Επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα – Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 – Άρθρα 12, 15 και 23 – Δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων στα δεδομένα του που υποβάλλονται σε επεξεργασία – Δικαίωμα δωρεάν λήψης του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων αυτών – Επεξεργασία δεδομένων ασθενούς από τον ιατρό του – Ιατρικός φάκελος – Λόγοι του αιτήματος πρόσβασης – Χρήση των δεδομένων για τη στοιχειοθέτηση της ευθύνης του θεράποντος ιατρού – Έννοια του “αντιγράφου”»

Στην υπόθεση C-307/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) με απόφαση της 29ης Μαρτίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 10 Μαΐου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

FT

κατά

DW,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πρώτο τμήμα),

συγκείμενο από τους A. Arabadjiev, πρόεδρο τμήματος, T. von Danwitz, P. G. Xuereb, A. Kumin, και I. Ziemele (εισηγήτρια), δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: N. Αιμιλίου

γραμματέας: A. Calot Escobar

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- η Λεττονική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την K. Pommere,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από τους A. Μπουχάγιαρ, F. Erlbacher και H. Kranenborg,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Απριλίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 12, παράγραφος 5, του άρθρου 15, παράγραφος 3, και του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων) (ΕΕ 2016, L 119, σ. 1, στο εξής: ΓΚΠΔ).
- 2 Η αίτηση αυτή υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ της FT και του DW, σχετικά με την άρνηση της FT, οδοντιάτρου, να παράσχει δωρεάν στον ασθενή της το πρώτο αντίγραφο του ιατρικού φακέλου του.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 4 του ΓΚΠΔ αναφέρει τα εξής:

«[...] Το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο δικαίωμα· πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Ο παρών κανονισμός σέβεται όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις ελευθερίες και αρχές που αναγνωρίζονται στον [Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης] όπως κατοχυρώνονται στις Συνθήκες, ιδίως [...] την επιχειρηματική ελευθερία [...]

- 4 Οι αιτιολογικές σκέψεις 10 και 11 του ΓΚΠΔ έχουν ως εξής:

«(10) Για τη διασφάλιση συνεκτικής και υψηλού επιπέδου προστασίας των φυσικών προσώπων και την άρση των εμποδίων στις ροές δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα εντός της Ένωσης, το επίπεδο προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των φυσικών προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία των εν λόγω δεδομένων θα πρέπει να είναι ισοδύναμο σε όλα τα κράτη μέλη. [...]

(11) Η αποτελεσματική προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα σε ολόκληρη την Ένωση απαιτεί την ενίσχυση και τον λεπτομερή καθορισμό των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων, καθώς και των υποχρεώσεων όσων επεξεργάζονται και καθορίζουν την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα [...]

- 5 Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 13 του ΓΚΠΔ:

«[...] Επιπλέον, τα θεσμικά όργανα και οι οργανισμοί της Ένωσης, καθώς και τα κράτη μέλη και οι εποπτικές αρχές τους, παροτρύνονται να λαμβάνουν υπόψη τις ειδικές ανάγκες των πολύ μικρών, των μικρών και των μεσαίων επιχειρήσεων κατά την εφαρμογή του παρόντος κανονισμού. [...]

- 6 Η αιτιολογική σκέψη 58 του ΓΚΠΔ διαλαμβάνει τα εξής:

«Η αρχή της διαφάνειας απαιτεί οποιαδήποτε ενημέρωση που απευθύνεται στο κοινό ή στο υποκείμενο των δεδομένων να είναι συνοπτική, εύκολα προσβάσιμη και εύκολα κατανοητή και να χρησιμοποιείται σαφής και απλή διατύπωση και, επιπλέον, κατά περίπτωση, απεικόνιση. Οι πληροφορίες αυτές θα μπορούσαν να παρέχονται σε ηλεκτρονική μορφή, για παράδειγμα, όταν απευθύνονται στο κοινό, μέσω ιστοσελίδας. Αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία σε περιπτώσεις στις οποίες η πληθώρα των συμμετεχόντων και η πολυπλοκότητα των χρησιμοποιούμενων τεχνολογιών καθιστούν δύσκολο για το υποκείμενο των δεδομένων να γνωρίζει και να κατανοεί εάν, από ποιον και για ποιο σκοπό συλλέγονται δεδομένα

προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, όπως στην περίπτωση επιγραμμικής διαφήμισης. Δεδομένου ότι τα παιδιά χρήζουν ειδικής προστασίας, κάθε ενημέρωση και ανακοίνωση, εάν η επεξεργασία απευθύνεται σε παιδί, θα πρέπει να διατυπώνεται σε σαφή και απλή γλώσσα την οποία το παιδί να μπορεί να κατανοεί εύκολα.»

7 Όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 59 του ΓΚΠΔ:

«Θα πρέπει να προβλέπονται τρόποι για να διευκολύνεται το υποκείμενο των δεδομένων να ασκεί τα δικαιώματά του κατά τον παρόντα κανονισμό, μεταξύ άλλων μηχανισμοί με τους οποίους να ζητείται και, κατά περίπτωση, να αποκτάται δωρεάν, ιδίως, πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και διόρθωση ή διαγραφή αυτών και να ασκείται το δικαίωμα προβολής αντιρρήσεων. [...]»

8 Η αιτιολογική σκέψη 63 του ΓΚΠΔ αναφέρει τα εξής:

«Ένα υποκείμενο δεδομένων θα πρέπει να έχει δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα τα οποία συλλέχθηκαν και το αφορούν και να μπορεί να ασκεί το εν λόγω δικαίωμα ευχερώς και σε εύλογα τακτά διαστήματα, προκειμένου να έχει επίγνωση και να επαληθεύει τη νομιμότητα της επεξεργασίας. Αυτό περιλαμβάνει το δικαίωμα των υποκειμένων των δεδομένων να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα που αφορούν την υγεία τους, για παράδειγμα τα δεδομένα των ιατρικών αρχείων τους τα οποία περιέχουν πληροφορίες όπως διαγνώσεις, αποτελέσματα εξετάσεων, αξιολογήσεις από θεράποντες ιατρούς και κάθε παρασχεθείσα θεραπεία ή επέμβαση. [...]»

9 Το άρθρο 4 του ΓΚΠΔ ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού νοούνται ως:

1) “δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα”: κάθε πληροφορία που αφορά ταυτοποιημένο ή ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο (“υποκείμενο των δεδομένων”): το ταυτοποιήσιμο φυσικό πρόσωπο είναι εκείνο του οποίου η ταυτότητα μπορεί να εξακριβωθεί, άμεσα ή έμμεσα, ιδίως μέσω αναφοράς σε αναγνωριστικό στοιχείο ταυτότητας, όπως όνομα, σε αριθμό ταυτότητας, σε δεδομένα θέσης, σε επιγραμμικό αναγνωριστικό ταυτότητας ή σε έναν ή περισσότερους παράγοντες που προσιδιάζουν στη σωματική, φυσιολογική, γενετική, ψυχολογική, οικονομική, πολιτιστική ή κοινωνική ταυτότητα του εν λόγω φυσικού προσώπου,

2) “επεξεργασία”: κάθε πράξη ή σειρά πράξεων που πραγματοποιείται με ή χωρίς τη χρήση αυτοματοποιημένων μέσων, σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή σε σύνολα δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, όπως η συλλογή, η καταχώριση, η οργάνωση, η διάρθρωση, η αποθήκευση, η προσαρμογή ή η μεταβολή, η ανάκτηση, η αναζήτηση πληροφοριών, η χρήση, η κοινολόγηση με διαβίβαση, η διάδοση ή κάθε άλλη μορφή διάθεσης, η συσχέτιση ή ο συνδυασμός, ο περιορισμός, η διαγραφή ή η καταστροφή,

[...]».

10 Το άρθρο 12 του ΓΚΠΔ ορίζει τα εξής:

«1. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας λαμβάνει τα κατάλληλα μέτρα για να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων κάθε πληροφορία που αναφέρεται στα άρθρα 13 και 14 και κάθε ανακοίνωση στο πλαίσιο των άρθρων 15 έως 22 και του άρθρου 34 σχετικά με την επεξεργασία σε συνοπτική, διαφανή, κατανοητή και εύκολα προσβάσιμη μορφή, χρησιμοποιώντας σαφή και απλή διατύπωση, ιδίως όταν πρόκειται για πληροφορία απευθυνόμενη ειδικά σε παιδιά. Οι πληροφορίες παρέχονται γραπτώς ή με άλλα μέσα, μεταξύ άλλων, εφόσον ενδείκνυται, ηλεκτρονικώς. Όταν ζητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, οι πληροφορίες μπορούν να δίνονται προφορικά, υπό την προϋπόθεση ότι η ταυτότητα του υποκειμένου των δεδομένων είναι

αποδεδειγμένη με άλλα μέσα.

2. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας διευκολύνει την άσκηση των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων που προβλέπονται στα άρθρα 15 έως 22. [...]

[...]

5. Οι πληροφορίες που παρέχονται σύμφωνα με τα άρθρα 13 και 14 και κάθε ανακοίνωση καθώς και όλες οι ενέργειες που αναλαμβάνονται σύμφωνα με τα άρθρα 15 έως 22 και το άρθρο 34 παρέχονται δωρεάν. Εάν τα αιτήματα του υποκειμένου των δεδομένων είναι προδήλως αβάσιμα ή υπερβολικά, ιδίως λόγω του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα τους, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί είτε:

- α) να επιβάλει την καταβολή εύλογου τέλους, λαμβάνοντας υπόψη τα διοικητικά έξοδα για την παροχή της ενημέρωσης ή την ανακοίνωση ή την εκτέλεση της ζητούμενης ενέργειας, ή
- β) να αρνηθεί να δώσει συνέχεια στο αίτημα.

Ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει το βάρος της απόδειξης του προδήλως αβάσιμου ή του υπερβολικού χαρακτήρα του αιτήματος.

[...]»

- 11 Το άρθρο 15 του ΓΚΠΔ ορίζει τα εξής:

«1. Το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να λαμβάνει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας επιβεβαίωση για το κατά πόσον ή όχι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν υφίστανται επεξεργασία και, εάν συμβαίνει τούτο, το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και στις ακόλουθες πληροφορίες:

- α) τους σκοπούς της επεξεργασίας,
- β) τις σχετικές κατηγορίες δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
- γ) τους αποδέκτες ή τις κατηγορίες αποδεκτών στους οποίους κοινολογήθηκαν ή πρόκειται να κοινοληθούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, ιδίως τους αποδέκτες σε τρίτες χώρες ή διεθνείς οργανισμούς,
- δ) εάν είναι δυνατόν, το χρονικό διάστημα για το οποίο θα αποθηκευτούν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα ή, όταν αυτό είναι αδύνατο, τα κριτήρια που καθορίζουν το εν λόγω διάστημα,
- ε) την ύπαρξη δικαιώματος υποβολής αιτήματος στον υπεύθυνο επεξεργασίας για διόρθωση ή διαγραφή δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή περιορισμό της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορά το υποκείμενο των δεδομένων ή δικαιώματος αντίταξης στην εν λόγω επεξεργασία,
- στ) το δικαίωμα υποβολής καταγγελίας σε εποπτική αρχή,
- ζ) όταν τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα δεν συλλέγονται από το υποκείμενο των δεδομένων, κάθε διαθέσιμη πληροφορία σχετικά με την προέλευσή τους,
- η) την ύπαρξη αυτοματοποιημένης λήψης αποφάσεων, συμπεριλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ, που αναφέρεται στο άρθρο 22 παράγραφοι 1 και 4 και, τουλάχιστον στις περιπτώσεις

αυτές, σημαντικές πληροφορίες σχετικά με τη λογική που ακολουθείται, καθώς και τη σημασία και τις προβλεπόμενες συνέπειες της εν λόγω επεξεργασίας για το υποκείμενο των δεδομένων.

2. Όταν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα διαβιβάζονται σε τρίτη χώρα ή σε διεθνή οργανισμό, το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να ενημερώνεται για τις κατάλληλες εγγυήσεις σύμφωνα με το άρθρο 46 σχετικά με τη διαβίβαση.
 3. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία. Για επιπλέον αντίγραφα που ενδέχεται να ζητηθούν από το υποκείμενο των δεδομένων, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να επιβάλει την καταβολή εύλογου τέλους για διοικητικά έξοδα. Εάν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει το αίτημα με ηλεκτρονικά μέσα και εκτός εάν το υποκείμενο των δεδομένων ζητήσει κάτι διαφορετικό, η ενημέρωση παρέχεται σε ηλεκτρονική μορφή που χρησιμοποιείται συνήθως.
 4. Το δικαίωμα να λαμβάνεται αντίγραφο που αναφέρεται στην παράγραφο 3 δεν επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων.»
- 12 Τα άρθρα 16 και 17 του εν λόγω κανονισμού κατοχυρώνουν, αντιστοίχως, το δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων να ζητήσει τη διόρθωση ανακριβών δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα (δικαίωμα διόρθωσης), καθώς και το δικαίωμα, σε ορισμένες περιπτώσεις, διαγραφής των δεδομένων αυτών (δικαίωμα διαγραφής ή «δικαίωμα στη λήθη»).
- 13 Το άρθρο 18 του ΓΚΠΔ φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας» και προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται να εξασφαλίζει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας τον περιορισμό της επεξεργασίας, όταν ισχύει ένα από τα ακόλουθα:
- α) η ακρίβεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα αμφισβητείται από το υποκείμενο των δεδομένων, για χρονικό διάστημα που επιτρέπει στον υπεύθυνο επεξεργασίας να επαληθεύσει την ακρίβεια των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα,
 - β) η επεξεργασία είναι παράνομη και το υποκείμενο των δεδομένων αντιτάσσεται στη διαγραφή των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και ζητεί, αντ' αυτής, τον περιορισμό της χρήσης τους,
 - γ) ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν χρειάζεται πλέον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα για τους σκοπούς της επεξεργασίας, αλλά τα δεδομένα αυτά [είναι απαραίτητα στο] υποκείμενο των δεδομένων για τη θεμελίωση, την άσκηση ή την υποστήριξη νομικών αξιώσεων,
 - δ) το υποκείμενο των δεδομένων έχει αντιρρήσεις για την επεξεργασία σύμφωνα με το άρθρο 21 παράγραφος 1, εν αναμονή της επαλήθευσης του κατά πόσον οι νόμιμοι λόγοι του υπευθύνου επεξεργασίας υπερισχύουν έναντι των λόγων του υποκειμένου των δεδομένων.»
- 14 Το άρθρο 21 του ΓΚΠΔ, το οποίο φέρει τον τίτλο «Δικαίωμα εναντίωσης», προβλέπει στην παράγραφο 1 τα εξής:
- «Το υποκείμενο των δεδομένων δικαιούται να αντιτάσσεται, ανά πάσα στιγμή και για λόγους που σχετίζονται με την ιδιαίτερη κατάστασή του, στην επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν, η οποία βασίζεται στο άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ε) ή στ), περιλαμβανομένης της κατάρτισης προφίλ βάσει των εν λόγω διατάξεων. Ο υπεύθυνος επεξεργασίας δεν υποβάλλει πλέον τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα σε επεξεργασία, εκτός εάν ο υπεύθυνος επεξεργασίας καταδείξει επιτακτικούς και νόμιμους λόγους για την επεξεργασία οι οποίοι υπερισχύουν των συμφερόντων, των δικαιωμάτων και των ελευθεριών του υποκειμένου των δεδομένων ή για τη θεμελίωση, άσκηση ή

υποστήριξη νομικών αξιώσεων.»

15 Κατά το άρθρο 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ:

«Το δίκαιο της Ένωσης ή του κράτους μέλους στο οποίο υπόκειται ο υπεύθυνος επεξεργασίας ή ο εκτελών την επεξεργασία των δεδομένων μπορεί να περιορίζει μέσω νομοθετικού μέτρου το πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22 και στο άρθρο 34, καθώς και στο άρθρο 5, εφόσον οι διατάξεις του αντιστοιχούν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22, όταν ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση:

[...]

θ) της προστασίας του υποκειμένου των δεδομένων ή των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων,

[...]».

Το γερμανικό δίκαιο

16 Κατά το άρθρο 630f του Bürgerliches Gesetzbuch (αστικού κώδικα, στο εξής: BGB), ο θεράπων ιατρός υποχρεούται να τηρεί, σε άμεση χρονική συνάφεια με τη θεραπεία, ιατρικό φάκελο σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή. Υποχρεούται να καταχωρίζει στον ιατρικό φάκελο το σύνολο των μέτρων που είναι, από ιατρικής απόψεως, ουσιώδη για την τρέχουσα και τις μελλοντικές θεραπείες, καθώς και τα αποτελέσματά τους, ιδίως δε το ιστορικό, τις διαγνώσεις, τις εξετάσεις, τα αποτελέσματα εξετάσεων, τα ευρήματα, τις θεραπείες και τα αποτελέσματά τους, τις επεμβάσεις και τα αποτελέσματά τους, τις συμβουλές και τις επεξηγήσεις. Πρέπει να διατηρεί τον φάκελο του ασθενούς επί δέκα έτη μετά την ολοκλήρωση της θεραπείας, εφόσον άλλες διατάξεις δεν επιβάλλουν διαφορετικές περιόδους διατήρησης.

17 Δυνάμει του άρθρου 630g, παράγραφος 1, πρώτη περίοδος, του BGB, κατόπιν αιτήματος του ασθενούς, πρέπει να του παρέχεται άμεσα πρόσβαση στον πλήρη ιατρικό φάκελο που τον αφορά, εφόσον δεν αποκλείουν την πρόσβαση ουσιώδεις θεραπευτικοί λόγοι ή άλλα ουσιώδη δικαιώματα τρίτων. Δυνάμει του άρθρου 630g, παράγραφος 2, πρώτη περίοδος, του BGB, ο ασθενής μπορεί επίσης να ζητήσει ηλεκτρονικά αντίγραφα του ιατρικού φακέλου. Λαμβανομένης υπόψη της αιτιολογικής έκθεσης του νόμου, τούτο πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι ο ασθενής μπορεί να απαιτήσει την παραγωγή υλικών ή ηλεκτρονικών αντιγράφων. Το άρθρο 630g, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του BGB προβλέπει ότι ο ασθενής υποχρεούται να αποδώσει στον θεράποντα ιατρό τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκε.

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Ο DW έλαβε οδοντιατρική περίθαλψη από την FT. Καθόσον είχε υπόνοιες για σφάλματα που διαπράχθηκαν κατά την παρασχεθείσα θεραπεία, ο DW ζήτησε από την FT να του χορηγήσει δωρεάν το πρώτο αντίγραφο του ιατρικού φακέλου του. Η FT τού επισήμανε ότι θα ικανοποιούσε το αίτημά του μόνον υπό την προϋπόθεση ότι ο ίδιος επιβαρυνόταν με τα έξοδα που συνδέονταν με την παροχή του αντιγράφου του ιατρικού φακέλου, όπως προβλέπει το εθνικό δίκαιο.

19 Ο DW άσκησε αγωγή κατά της FT. Τόσο στον πρώτο όσο και στον δεύτερο βαθμό, έγινε δεκτό το αίτημά του για δωρεάν χορήγηση του πρώτου αντιγράφου του ιατρικού φακέλου του. Οι σχετικές αποφάσεις στηρίζονταν σε ερμηνεία της εφαρμοστέας εθνικής νομοθεσίας υπό το πρίσμα του άρθρου 12, παράγραφος 5, καθώς και του άρθρου 15, παράγραφοι 1 και 3, του ΓΚΠΔ.

- 20 Το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία), το οποίο εκδικάζει αίτηση αναίρεσως που άσκησε η FT, εκτιμά ότι η επίλυση της διαφοράς εξαρτάται από την ερμηνεία των διατάξεων του ΓΚΠΔ.
- 21 Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι, δυνάμει του εθνικού δικαίου, ο ασθενής μπορεί να λάβει αντίγραφο του ιατρικού του φακέλου, υπό την προϋπόθεση ότι αποδίδει στον θεράποντα ιατρό το σχετικό κόστος.
- 22 Εντούτοις, από το άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, σε συνδυασμό με το άρθρο 12, παράγραφος 5, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ, θα μπορούσε να συναχθεί ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας, εν προκειμένω ο θεράπων ιατρός, υποχρεούται να παραδώσει στον ασθενή το πρώτο αντίγραφο του ιατρικού του φακέλου δωρεάν.
- 23 Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι ο DW ζητεί το πρώτο αντίγραφο του ιατρικού του φακέλου προκειμένου να στοιχειοθετήσει ευθύνη της FT. Ο σκοπός αυτός δεν συνάδει με εκείνον της αιτιολογικής σκέψης 63 του ΓΚΠΔ, η οποία προβλέπει το δικαίωμα πρόσβασης σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα προκειμένου ένα υποκείμενο δεδομένων να έχει επίγνωση και να επαληθεύει τη νομιμότητα της επεξεργασίας. Εντούτοις, κατά το γράμμα του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ, η άσκηση του δικαιώματος γνωστοποίησης δεν εξαρτάται από τέτοιους λόγους. Επιπλέον, η διάταξη αυτή δεν απαιτεί από τον ενδιαφερόμενο να αιτιολογεί το αίτημά του για γνωστοποίηση.
- 24 Δεύτερον, το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το άρθρο 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ καθιστά δυνατή τη θέσπιση εθνικών νομοθετικών μέτρων που περιορίζουν το περιεχόμενο των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται στα άρθρα 12 έως 22 του κανονισμού αυτού προκειμένου να διασφαλιστεί ένας από τους σκοπούς που προβλέπει η εν λόγω διάταξη. Εν προκειμένω, η FT επικαλείται τον σκοπό της προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων που προβλέπει το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ και υποστηρίζει ότι το τιμολογιακό καθεστώς του άρθρου 630g, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του BGB αποτελεί αναγκαίο και αναλογικό μέτρο για την προστασία των εννόμων συμφερόντων των θεραπόντων ιατρών, το οποίο, κατά γενικό κανόνα, αποτρέπει τους ενδιαφερόμενους ασθενείς να ζητούν άνευ λόγου αντίγραφα.
- 25 Εντούτοις, αφενός, το άρθρο 630g, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του BGB θεσπίστηκε πριν από την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ.
- 26 Αφετέρου, σκοπός του τιμολογιακού καθεστώτος του άρθρου 630g, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του BGB είναι κυρίως η προστασία των οικονομικών συμφερόντων των θεραπόντων ιατρών. Επομένως, πρέπει να καθοριστεί αν το συμφέρον των τελευταίων να απαλλαγούν από τις δαπάνες και τις επιβαρύνσεις που συνδέονται με την παράδοση αντιγράφων δεδομένων εμπίπτει στα δικαιώματα και τις ελευθερίες τρίτων κατά την έννοια του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ. Εξάλλου, η συστηματική ανάληψη των εξόδων που συνδέονται με τα αντίγραφα των ιατρικών φακέλων από τους ασθενείς θα μπορούσε να θεωρηθεί υπερβολική, δεδομένου ότι δεν λαμβάνεται υπόψη το ύψος των δαπανών που όντως ανέκυψαν ούτε οι ιδιαίτερες περιστάσεις κάθε αιτήματος.
- 27 Τρίτον, στο μέτρο που ο DW ζητεί την παράδοση αντιγράφου του συνόλου των ιατρικών εγγράφων που τον αφορούν, ήτοι του ιατρικού φακέλου του, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το περιεχόμενο του δικαιώματος λήψης αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 15, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ. Συναφώς, το εν λόγω δικαίωμα θα μπορούσε να ικανοποιηθεί με τη γνωστοποίηση περίληψης των δεδομένων που επεξεργάζεται ο ιατρός. Εντούτοις, θα μπορούσε να γίνει δεκτό ότι οι σκοποί της διαφάνειας και του ελέγχου της νομιμότητας τους οποίους επιδιώκει ο ΓΚΠΔ συνηγορούν υπέρ της γνωστοποίησης αντιγράφου όλων των δεδομένων που ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει στη διάθεσή του, χωρίς να προηγηθεί επεξεργασία, ήτοι του συνόλου των ιατρικών εγγράφων που αφορούν τον ασθενή,

εφόσον περιέχουν τέτοια δεδομένα.

28 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1. Έχει το άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, σε συνδυασμό με το άρθρο 12, παράγραφος 5, του [ΓΚΠΔ], την έννοια ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας (εν προκειμένω: ο θεράπων ιατρός) δεν υποχρεούται να παράσχει δωρεάν στο υποκείμενο των δεδομένων (εν προκειμένω: στον ασθενή) ένα πρώτο αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία επεξεργάζεται, εάν το υποκείμενο των δεδομένων δεν ζητεί το αντίγραφο για τους σκοπούς που αναφέρονται στην πρώτη περίοδο της αιτιολογικής σκέψης 63 του ΓΚΠΔ, δηλαδή προς επίγνωση της επεξεργασίας των προσωπικών του δεδομένων και προς επαλήθευση της νομιμότητάς της, αλλά επιδιώκει άλλον σκοπό –που δεν συνδέεται με την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, πλην όμως είναι νόμιμος (εν προκειμένω: τη διερεύνηση της ύπαρξης τυχόν αξιώσεων αποζημίωσης λόγω ιατρικής ευθύνης);

2. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα:

α) Δύναται εθνική διάταξη κράτους μέλους η οποία έχει θεσπιστεί πριν από την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ να θεωρηθεί ότι συνιστά, κατά την έννοια του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ, περιορισμό του δικαιώματος που απορρέει από το άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, σε συνδυασμό με το άρθρο 12, παράγραφος 5, του ΓΚΠΔ, σχετικά με τη δωρεάν παροχή αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα τα οποία επεξεργάζεται ο υπεύθυνος επεξεργασίας;

β) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, υπό α': Έχει το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ την έννοια ότι η αναφορά σε δικαιώματα και ελευθερίες τρίτων καταλαμβάνει και το συμφέρον τους να απαλλαγούν από τα έξοδα που συνδέονται με την παροχή αντιγράφου των δεδομένων δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ και από οιαδήποτε άλλη επιβάρυνση προκαλείται από την παροχή του αντιγράφου;

γ) Σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, υπό β': Δύναται εθνική διάταξη η οποία στο πλαίσιο της σχέσης μεταξύ ιατρού και ασθενούς προβλέπει πάντοτε και ανεξάρτητα από τις συγκεκριμένες περιστάσεις της εκάστοτε περιπτώσεως αξίωση του ιατρού έναντι του ασθενούς για απόδοση των εξόδων σε περίπτωση παροχής αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του ασθενούς από τον ιατρικό φάκελο, να θεωρηθεί ότι συνιστά περιορισμό, κατά την έννοια του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ, των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που απορρέουν από το άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, σε συνδυασμό με το άρθρο 12, παράγραφος 5, του ΓΚΠΔ;

3. Σε περίπτωση αρνητικής απαντήσεως στο πρώτο ερώτημα και αρνητικής απαντήσεως στο δεύτερο ερώτημα, υπό α', β' ή γ': Περιλαμβάνει το δικαίωμα το οποίο απορρέει από το άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ, στη σχέση μεταξύ ιατρού και ασθενούς, και το δικαίωμα για την παροχή αντιγράφων όλων των επιμέρους τμημάτων του φακέλου που περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα του ασθενούς ή αφορά μόνον την παροχή αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα του ασθενούς αυτών καθεαυτά, ενώ εναπόκειται στον ιατρό που επεξεργάζεται τα δεδομένα να αποφασίσει με ποιον τρόπο θα τα οργανώσει σε συγκεντρωτική μορφή για τον ασθενή που είναι το υποκείμενό τους;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 29 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 12, παράγραφος 5, και το άρθρο 15, παράγραφοι 1 και 3, του ΓΚΠΔ έχουν την έννοια ότι η υποχρέωση δωρεάν παροχής στο υποκείμενο των δεδομένων του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία επιβάλλεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας, ακόμη και όταν το σχετικό αίτημα υποβάλλεται για σκοπό διαφορετικό σε σχέση με τους διαλαμβανόμενους στην αιτιολογική σκέψη 63, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ.
- 30 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, κατά πάγια νομολογία, για την ερμηνεία διατάξεως του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο αυτή εντάσσεται, καθώς και οι σκοποί που επιδιώκονται με την πράξη της οποίας αποτελεί μέρος [απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, Österreichische Post (Πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα), C-154/21, EU:C:2023:3, σκέψη 29].
- 31 Όσον αφορά, πρώτον, το γράμμα των σχετικών διατάξεων, επισημαίνεται, αφενός, ότι το άρθρο 12, παράγραφος 5, του ΓΚΠΔ καθιερώνει την αρχή κατά την οποία η άσκηση του δικαιώματος του υποκειμένου των δεδομένων να έχει πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία και στις σχετικές πληροφορίες δεν συνεπάγεται επιβάρυνση για το υποκείμενο των δεδομένων. Εξάλλου, η διάταξη αυτή προβλέπει δύο λόγους για τους οποίους ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί είτε να επιβάλει την καταβολή εύλογων τελών, λαμβάνοντας υπόψη τις διοικητικές δαπάνες, είτε να αρνηθεί να ανταποκριθεί σε αίτημα. Οι λόγοι αυτοί αφορούν περιπτώσεις καταχρήσεως δικαιώματος, κατά τις οποίες τα αιτήματα του ενδιαφερομένου είναι «προδήλως αβάσιμα» ή «υπερβολικά», ιδίως λόγω του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα τους.
- 32 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο επισήμανε ρητώς ότι το αίτημα του ενδιαφερομένου δεν ήταν καταχρηστικό.
- 33 Αφετέρου, το δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων να έχει πρόσβαση στα δεδομένα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία και στις σχετικές πληροφορίες αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του δικαιώματος προστασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και κατοχυρώνεται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ. Κατά το γράμμα της διάταξης αυτής, τα υποκείμενα των δεδομένων έχουν δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία.
- 34 Επιπλέον, από το άρθρο 15, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας παρέχει αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία και μπορεί να απαιτήσει την καταβολή εύλογου τέλους για κάθε πρόσθετο αντίγραφο που ζητείται από το υποκείμενο των δεδομένων. Συναφώς, η παράγραφος 4 του άρθρου 15 διευκρινίζει ότι η παράγραφος 3 παρέχει «δικαίωμα» στον ενδιαφερόμενο. Μια τέτοια πληρωμή μπορεί, επομένως, να απαιτηθεί από τον υπεύθυνο της επεξεργασίας μόνον όταν το υποκείμενο των δεδομένων έχει ήδη λάβει δωρεάν το πρώτο αντίγραφο των δεδομένων του και ζητεί να λάβει νέο.
- 35 Όπως έχει κρίνει το Δικαστήριο, από τη γραμματική ανάλυση του άρθρου 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι η διάταξη αυτή αναγνωρίζει στο υποκείμενο των δεδομένων το δικαίωμα σε πιστή αναπαραγωγή των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, ερμηνευόμενων ευρέως, τα οποία υποβάλλονται σε πράξεις που μπορούν να χαρακτηριστούν ως «επεξεργασία εκ μέρους του υπευθύνου επεξεργασίας» (απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Datenschutzbehörde και CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, σκέψη 28).

- 36 Ως εκ τούτου, από τον συνδυασμό του άρθρου 12, παράγραφος 5, και του άρθρου 15, παράγραφοι 1 και 3, του ΓΚΠΔ προκύπτει, αφενός, ότι το υποκείμενο των δεδομένων έχει το δικαίωμα να λαμβάνει δωρεάν το πρώτο αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία και, αφετέρου, ότι ο υπεύθυνος επεξεργασίας έχει τη δυνατότητα, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, να επιβάλλει εύλογα τέλη, λαμβάνοντας υπόψη τις διοικητικές δαπάνες, ή τη δυνατότητα να αρνηθεί την ικανοποίηση ενός αιτήματος, εάν αυτό είναι προδήλως αβάσιμο ή υπερβολικό.
- 37 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι ο ιατρός που διενεργεί τις πράξεις επεξεργασίας που αναφέρονται στο άρθρο 4, σημείο 2, του ΓΚΠΔ, σχετικά με τα δεδομένα των ασθενών του πρέπει να θεωρηθεί «υπεύθυνος επεξεργασίας», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 7, του ίδιου κανονισμού, και υπέχει τις υποχρεώσεις που συνεπάγεται η ιδιότητα αυτή και, ειδικότερα, υποχρέωση διασφάλισης της πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κατόπιν αιτήματος του υποκειμένου των δεδομένων.
- 38 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι ούτε το γράμμα του άρθρου 12, παράγραφος 5, ούτε το γράμμα του άρθρου 15, παράγραφοι 1 και 3, του ΓΚΠΔ εξαρτούν τη δωρεάν παροχή του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα από την επίκληση, εκ μέρους του υποκειμένου των δεδομένων, λόγου που να δικαιολογεί το αίτημά του. Ως εκ τούτου, οι διατάξεις αυτές δεν παρέχουν στον υπεύθυνο επεξεργασίας τη δυνατότητα να απαιτήσει τους λόγους υποβολής του αιτήματος πρόσβασης από το υποκείμενο των δεδομένων.
- 39 Όσον αφορά, δεύτερον, το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι προαναφερθείσες διατάξεις, υπογραμμίζεται ότι το άρθρο 12 εμπίπτει στο τμήμα 1 του κεφαλαίου III του ΓΚΠΔ, το οποίο αφορά, μεταξύ άλλων, την αρχή της διαφάνειας που μνημονεύεται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, στοιχείο α', του εν λόγω κανονισμού.
- 40 Επομένως, το άρθρο 12 του ΓΚΠΔ ορίζει τις γενικές υποχρεώσεις που υπέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας όσον αφορά τη διαφάνεια των πληροφοριών και των επικοινωνιών, καθώς και τον τρόπο άσκησης των δικαιωμάτων του υποκειμένου των δεδομένων.
- 41 Το άρθρο 15 του ΓΚΠΔ, το οποίο περιλαμβάνεται στο τμήμα 2 του κεφαλαίου III σχετικά με την ενημέρωση και την πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα, συμπληρώνει το πλαίσιο διαφάνειας του ΓΚΠΔ παρέχοντας στο υποκείμενο των δεδομένων δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και δικαίωμα ενημέρωσης σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων αυτών.
- 42 Επιπροσθέτως, επισημαίνεται ότι, σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 59 του ΓΚΠΔ, «[θ]α πρέπει να προβλέπονται τρόποι για να διευκολύνεται το υποκείμενο των δεδομένων να ασκεί τα δικαιώματά του κατά τον παρόντα κανονισμό, μεταξύ άλλων μηχανισμοί με τους οποίους να ζητείται και, κατά περίπτωση, να αποκτάται δωρεάν, ιδίως, πρόσβαση σε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα και διόρθωση ή διαγραφή αυτών και να ασκείται το δικαίωμα προβολής αντιρρήσεων».
- 43 Δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τη σκέψη 38 της παρούσας απόφασης, το υποκείμενο των δεδομένων δεν υποχρεούται να αιτιολογήσει το αίτημα πρόσβασης στα δεδομένα, η πρώτη περίοδος της αιτιολογικής σκέψης 63 δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι το αίτημα αυτό πρέπει να απορρίπτεται αν ο σκοπός του είναι διαφορετικός από εκείνον της γνώσης της επεξεργασίας των δεδομένων και της επαλήθευσης της νομιμότητάς της. Συγκεκριμένα, η ως άνω αιτιολογική σκέψη δεν μπορεί να περιορίσει το πεδίο εφαρμογής του άρθρου 15, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 35 της παρούσας απόφασης.
- 44 Συναφώς, επισημαίνεται ότι, κατά πάγια νομολογία, το προοίμιο μιας πράξης του δικαίου της Ένωσης δεν είναι νομικώς δεσμευτικό και δεν μπορεί να αποτελέσει βάση για παρέκκλιση από τις διατάξεις της οικείας πράξεως ούτε για την ερμηνεία των διατάξεων αυτών κατά τρόπο προδήλως αντίθετο προς το

γράμμα τους (απόφαση της 13ης Σεπτεμβρίου 2018, Česká pojišťovna, C-287/17, EU:C:2018:707, σκέψη 33).

- 45 Κατά τα λοιπά, η αιτιολογική σκέψη 63 αναφέρει, στη δεύτερη περίοδο, ότι το δικαίωμα που αναγνωρίζεται στα υποκείμενα των δεδομένων να έχουν πρόσβαση στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα περιλαμβάνει, ως προς τα δεδομένα που αφορούν την υγεία τους, «τα δεδομένα των ιατρικών αρχείων τους τα οποία περιέχουν πληροφορίες όπως διαγνώσεις, αποτελέσματα εξετάσεων, αξιολογήσεις από θεράποντες ιατρούς και κάθε παρασχεθείσα θεραπεία ή επέμβαση».
- 46 Υπό τις συνθήκες αυτές, το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που αφορούν την υγεία, το οποίο διασφαλίζεται με το άρθρο 15, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, δεν μπορεί να περιοριστεί, διά της αρνήσεως της πρόσβασης ή διά της επιβολής υποχρέωσης καταβολής αντιπαροχής, στους λόγους που αναφέρονται στην πρώτη περίοδο της αιτιολογικής σκέψης 63. Το ίδιο ισχύει και για το δικαίωμα απόκτησης του πρώτου αντιγράφου δωρεάν, όπως προβλέπεται στο άρθρο 12, παράγραφος 5, και στο άρθρο 15, παράγραφος 3, του ως άνω κανονισμού.
- 47 Τρίτον, όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκει ο ΓΚΠΔ, επισημαίνεται ότι σκοπός του είναι, όπως αναφέρεται στις αιτιολογικές σκέψεις 10 και 11, η διασφάλιση συνεκτικής και υψηλού επιπέδου προστασίας των φυσικών προσώπων εντός της Ένωσης, καθώς και η ενίσχυση και ο λεπτομερής καθορισμός των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.
- 48 Για την επίτευξη ακριβώς αυτού του σκοπού, το άρθρο 15, παράγραφος 1, εγγυάται στο υποκείμενο των δεδομένων δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν (πρβλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2023, Pankki S, C-579/21, EU:C:2023:501, σκέψη 57 και εκεί μνημονεύομενη νομολογία).
- 49 Ως εκ τούτου, το άρθρο 12, παράγραφος 5, και το άρθρο 15, παράγραφοι 1 και 3, του ΓΚΠΔ αποτελούν διατάξεις που αποσκοπούν να διασφαλίσουν τη διαφάνεια των τρόπων επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα έναντι του υποκειμένου των δεδομένων [πρβλ. απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 2023, Österreichische Post (Πληροφορίες σχετικά με τους αποδέκτες των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα), C-154/21, EU:C:2023:3, σκέψη 42].
- 50 Η αρχή της δωρεάν παροχής του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων καθώς και η μη αναγκαιότητα επίκλησης συγκεκριμένου λόγου που να δικαιολογεί το αίτημα πρόσβασης συμβάλλουν κατ' ανάγκην στη διευκόλυνση της άσκησης των δικαιωμάτων που παρέχει ο ΓΚΠΔ στο υποκείμενο των δεδομένων.
- 51 Κατά συνέπεια, δεδομένης της σημασίας που αποδίδει ο ΓΚΠΔ στο δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, όπως αυτό κατοχυρώνεται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, για την επίτευξη των ως άνω σκοπών, η άσκηση του εν λόγω δικαιώματος δεν μπορεί να υπόκειται σε προϋποθέσεις που δεν προβλέπονται ρητώς από τον νομοθέτη της Ένωσης, όπως η υποχρέωση επίκλησης ενός από τους λόγους που μνημονεύονται στην αιτιολογική σκέψη 63, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ.
- 52 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 12, παράγραφος 5, και το άρθρο 15, παράγραφοι 1 και 3, του ΓΚΠΔ έχουν την έννοια ότι η υποχρέωση παροχής δωρεάν στο υποκείμενο των δεδομένων του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία επιβάλλεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας, ακόμη και όταν το σχετικό αίτημα υποβάλλεται για σκοπό διαφορετικό σε σχέση με τους διαλαμβανόμενους στην αιτιολογική σκέψη 63, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ.

Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

- 53 Με το δεύτερο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι επιτρέπει εθνική νομοθεσία η οποία, αφενός, έχει θεσπισθεί πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού αυτού και, αφετέρου, προβλέπει, προκειμένου να προστατευθούν τα οικονομικά συμφέροντα του υπευθύνου επεξεργασίας, την επιβάρυνση του υποκειμένου των δεδομένων με τα έξοδα χορήγησης του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία.
- 54 Πρώτον, όσον αφορά το ζήτημα αν μόνον τα εθνικά μέτρα που θεσπίζονται μετά την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ μπορούν να εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ, υπογραμμίζεται ότι το γράμμα της διάταξης αυτής δεν περιέχει καμία σχετική μνεία.
- 55 Πράγματι, το άρθρο 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ απλώς αναφέρει ότι νομοθετικό μέτρο κράτους μέλους μπορεί να περιορίζει το περιεχόμενο των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπουν τα άρθρα 12 έως 22 του κανονισμού αυτού, εφόσον τα σχετικά μέτρα αντιστοιχούν στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα ως άνω άρθρα και εφόσον ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο για τη διασφάλιση, μεταξύ άλλων, της προστασίας των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων.
- 56 Κατά συνέπεια, το άρθρο 23, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ δεν εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του τα εθνικά νομοθετικά μέτρα που θεσπίστηκαν πριν από την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ, εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις που προβλέπει.
- 57 Δεύτερον, όσον αφορά το ζήτημα αν εμπίπτει στο άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ εθνική νομοθεσία η οποία, προκειμένου να προστατεύσει το οικονομικό συμφέρον των θεραπόντων ιατρών, προβλέπει την επιβάρυνση του ασθενούς με τις δαπάνες παροχής του πρώτου αντιγράφου του ιατρικού φακέλου που ο ίδιος ζητεί, υπενθυμίζεται, κατά πρώτον, ότι, όπως προκύπτει από τις σκέψεις 31 και 33 έως 36 της παρούσας απόφασης, δυνάμει του άρθρου 12, παράγραφος 5, και του άρθρου 15, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού αυτού, αναγνωρίζεται στο υποκείμενο των δεδομένων δικαίωμα δωρεάν λήψης του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία.
- 58 Ωστόσο, η δεύτερη περίοδος του άρθρου 15, παράγραφος 3, του ΓΚΠΔ παρέχει στον υπεύθυνο επεξεργασίας τη δυνατότητα να απαιτεί την καταβολή εύλογων τελών βάσει του διοικητικού κόστους για κάθε πρόσθετο αντίγραφο. Εξάλλου, το άρθρο 12, παράγραφος 5, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα του άρθρου 15, παράγραφοι 1 και 3, του ΓΚΠΔ, παρέχει στον υπεύθυνο επεξεργασίας τη δυνατότητα να προστατευθεί από την καταχρηστική άσκηση του δικαιώματος πρόσβασης, απαιτώντας την καταβολή εύλογων τελών, σε περίπτωση προδήλως αβάσιμου ή υπερβολικού αιτήματος.
- 59 Κατά δεύτερον, κατά την αιτιολογική σκέψη 4 του ΓΚΠΔ, το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο δικαίωμα και πρέπει να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας. Συνεπώς, ο ΓΚΠΔ σέβεται όλα τα θεμελιώδη δικαιώματα και τηρεί τις ελευθερίες και τις αρχές που αναγνωρίζονται από τον Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κατοχυρώνονται στις Συνθήκες [απόφαση της 24ης Φεβρουαρίου 2022, Valsts ierēnumu dienests (Επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα για φορολογικούς σκοπούς), C-175/20, EU:C:2022:124, σκέψη 53].
- 60 Πράγματι, το άρθρο 15, παράγραφος 4, του ΓΚΠΔ προβλέπει ότι «το δικαίωμα να λαμβάνεται αντίγραφο [...] δεν επηρεάζει δυσμενώς τα δικαιώματα και τις ελευθερίες άλλων».
- 61 Ομοίως, το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ υπενθυμίζει ότι περιορισμός του περιεχομένου των υποχρεώσεων και των δικαιωμάτων που προβλέπονται, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 15 του ΓΚΠΔ είναι δυνατός «όταν ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία των θεμελιωδών

δικαιωμάτων και ελευθεριών και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο σε μια δημοκρατική κοινωνία για τη διασφάλιση [...] της προστασίας [...] των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων».

- 62 Κατά συνέπεια, από τις σκέψεις 59 έως 61 της παρούσας απόφασης προκύπτει ότι δεν είναι απόλυτο το δικαίωμα που αναγνωρίζεται στο υποκείμενο των δεδομένων να λαμβάνει δωρεάν το πρώτο αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία.
- 63 Κατά τρίτον, μόνον λόγοι σχετικοί ιδίως με την προστασία των δικαιωμάτων και των ελευθεριών τρίτων θα μπορούσαν να δικαιολογήσουν περιορισμό του ως άνω δικαιώματος, υπό την προϋπόθεση ότι ένας τέτοιος περιορισμός σέβεται την ουσία του δικαιώματος και συνιστά αναγκαίο και αναλογικό μέτρο για τη διασφάλιση της προστασίας αυτής, όπως προβλέπει το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ.
- 64 Όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, το τιμολογιακό καθεστώς του άρθρου 630g, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, του BGB παρέχει στον θεράποντα ιατρό τη δυνατότητα να επιβαρύνει τον ασθενή με τις δαπάνες παροχής του πρώτου αντιγράφου του ιατρικού φακέλου του. Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι το καθεστώς αυτό αποσκοπεί, πρωτίστως, στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων των θεραπόντων ιατρών, αποτρέποντας τους ασθενείς από το να υποβάλουν άνευ λόγου αιτήματα για αντίγραφα του ιατρικού φακέλου τους. Επομένως, στο μέτρο που η επίμαχη στην κύρια δίκη εθνική νομοθεσία αποσκοπεί πράγματι στην προστασία των οικονομικών συμφερόντων των θεραπόντων ιατρών, όπερ εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει, λόγοι όπως ο ανωτέρω δεν μπορούν να εμπίπτουν στα «δικαιώματα και τις ελευθερίες τρίτων» του άρθρου 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ.
- 65 Συγκεκριμένα, πρώτον, μια τέτοια νομοθεσία έχει ως αποτέλεσμα να αποτρέπονται όχι μόνον τα αιτήματα που θα ήταν περιττά, αλλά και τα αιτήματα δωρεάν χορήγησης, για νόμιμο λόγο, του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβλήθηκαν σε επεξεργασία. Κατά συνέπεια, είναι κατ' ανάγκην αντίθετη στην αρχή της δωρεάν παροχής του πρώτου αντιγράφου, καθώς και θέτει, ως εκ τούτου, εν αμφιβόλω την πρακτική αποτελεσματικότητα του δικαιώματος πρόσβασης που προβλέπεται στο άρθρο 15, παράγραφος 1, του ΓΚΠΔ καθώς και, κατά συνέπεια, την προστασία που εγγυάται ο κανονισμός αυτός.
- 66 Δεύτερον, από την απόφαση περί παραπομπής δεν προκύπτει ότι τα συμφέροντα που προστατεύει η εθνική νομοθεσία βαίνουν πέραν των εκτιμήσεων που είναι αμιγώς διοικητικής ή οικονομικής φύσεως.
- 67 Συναφώς, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι τα οικονομικά συμφέροντα των υπευθύνων επεξεργασίας ελήφθησαν υπόψη από τον νομοθέτη της Ένωσης, κατά το άρθρο 12, παράγραφος 5, και το άρθρο 15, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, του ΓΚΠΔ, τα οποία, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 58 της παρούσας απόφασης, καθορίζουν τις περιστάσεις υπό τις οποίες ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να ζητήσει την καταβολή των εξόδων για την παροχή αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία.
- 68 Υπό τις συνθήκες αυτές, η επιδίωξη του σκοπού προστασίας των οικονομικών συμφερόντων των θεραπόντων ιατρών δεν μπορεί να δικαιολογήσει μέτρο συνεπαγόμενο την αμφισβήτηση του δικαιώματος δωρεάν απόκτησης του πρώτου αντιγράφου και, ως εκ τούτου, της πρακτικής αποτελεσματικότητας του δικαιώματος πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία.
- 69 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο δεύτερο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης εθνική νομοθεσία που θεσπίστηκε πριν από την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ. Τούτο όμως δεν σημαίνει ότι επιτρέπεται η θέσπιση εθνικής

νομοθεσίας η οποία, προκειμένου να προστατευθούν τα οικονομικά συμφέροντα του υπευθύνου επεξεργασίας, προβλέπει ότι το υποκείμενο των δεδομένων επιβαρύνεται με τα έξοδα χορήγησης του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία.

Επί του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 70 Με το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι, στο πλαίσιο της σχέσης ιατρού/ασθενούς, το δικαίωμα λήψεως αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία περιλαμβάνει τη χορήγηση στο υποκείμενο των δεδομένων πλήρους αντιγράφου των εγγράφων που περιλαμβάνονται στον ιατρικό φάκελό του και περιέχουν δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν ή τη χορήγηση αντιγράφου μόνον των δεδομένων αυτών καθεαυτά.
- 71 Κατ' αρχάς, το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι, από τη γραμματική ανάλυση του άρθρου 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ προκύπτει ότι η διάταξη αυτή αναγνωρίζει στο υποκείμενο των δεδομένων το δικαίωμα σε πιστή αναπαραγωγή των δεδομένων του προσωπικού χαρακτήρα, ερμηνευόμενων ευρέως, τα οποία υποβάλλονται σε πράξεις που μπορούν να χαρακτηριστούν ως «επεξεργασία» εκ μέρους του υπευθύνου επεξεργασίας (απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Datenschutzbehörde και CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, σκέψη 28).
- 72 Εν συνεχεία, το άρθρο 15 του ΓΚΠΔ δεν μπορεί να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι θεσπίζει, στην παράγραφο 3, πρώτη περίοδος, δικαίωμα διαφορετικό από εκείνο που προβλέπεται στην παράγραφο 1. Εξάλλου, το Δικαστήριο διευκρινίζει ότι ο όρος «αντίγραφο» δεν αναφέρεται στο έγγραφο αυτό καθεαυτό, αλλά στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιέχονται στο έγγραφο και τα οποία πρέπει να είναι πλήρη. Ως εκ τούτου, το αντίγραφο πρέπει να περιέχει όλα τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία (απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Datenschutzbehörde και CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, σκέψη 32).
- 73 Τέλος, όσον αφορά τους σκοπούς που επιδιώκονται με το άρθρο 15 του ΓΚΠΔ, επισημαίνεται ότι σκοπός του ΓΚΠΔ είναι η ενίσχυση και ο λεπτομερής καθορισμός των δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων. Συνεπώς, το δικαίωμα πρόσβασης που προβλέπει το άρθρο αυτό πρέπει να παρέχει στο υποκείμενο των δεδομένων τη δυνατότητα να βεβαιώνεται ότι τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν είναι ακριβή και ότι η επεξεργασία τους γίνεται με νόμιμο τρόπο. Εξάλλου, το αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία, το οποίο ο υπεύθυνος επεξεργασίας οφείλει να παράσχει δυνάμει του άρθρου 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ, πρέπει να έχει όλα τα χαρακτηριστικά που επιτρέπουν στο υποκείμενο των δεδομένων να ασκήσει αποτελεσματικά τα δικαιώματά του βάσει του κανονισμού αυτού και πρέπει, κατά συνέπεια, να αναπαράγει πλήρως και πιστά τα δεδομένα αυτά (απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Datenschutzbehörde και CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, σκέψεις 33, 34 και 39).
- 74 Πράγματι, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι πληροφορίες που παρέχει ο υπεύθυνος επεξεργασίας είναι ευχερώς κατανοητές, όπως απαιτεί το άρθρο 12, παράγραφος 1, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 58 του ΓΚΠΔ, η αναπαραγωγή αποσπασμάτων εγγράφων ή ακόμη και ολόκληρων εγγράφων που περιέχουν, μεταξύ άλλων, τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία μπορεί να αποδειχθεί απαραίτητη στην περίπτωση που, προκειμένου να εξασφαλιστεί ο εύληπτος χαρακτήρας των δεδομένων, απαιτείται η ένταξή τους σε συγκεκριμένο πλαίσιο (απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Datenschutzbehörde και CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, σκέψη 41).
- 75 Ως εκ τούτου, το δικαίωμα του υποκειμένου των δεδομένων να λάβει από τον υπεύθυνο επεξεργασίας

αντίγραφο των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία συνεπάγεται ότι στο υποκείμενο των δεδομένων παρέχεται πρόσβαση σε πιστή και εύληπτη αναπαραγωγή του συνόλου των δεδομένων αυτών. Το εν λόγω δικαίωμα προϋποθέτει το δικαίωμα λήψης αντιγράφων αποσπασμάτων εγγράφων ή ακόμη και ολόκληρων εγγράφων που περιέχουν, μεταξύ άλλων, τα εν λόγω δεδομένα, αν η παροχή ενός τέτοιου αντιγράφου είναι απαραίτητη για να μπορέσει ο ενδιαφερόμενος να ασκήσει αποτελεσματικά τα δικαιώματα που του παρέχει ο κανονισμός, με την επισημάνση ότι πρέπει να λαμβάνονται συναφώς υπόψη τα δικαιώματα και οι ελευθερίες των τρίτων (απόφαση της 4ης Μαΐου 2023, Österreichische Datenschutzbehörde και CRIF, C-487/21, EU:C:2023:369, σκέψη 45).

- 76 Όσον αφορά τις επίμαχες στην υπόθεση της κύριας δίκης πληροφορίες, επισημαίνεται ότι ο ΓΚΠΔ προσδιορίζει τα στοιχεία των οποίων αντίγραφο πρέπει να μπορεί να ζητήσει ο προσφεύγων της κύριας δίκης. Συγκεκριμένα, όσον αφορά τα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν την υγεία, η αιτιολογική σκέψη 63 του ΓΚΠΔ διευκρινίζει ότι το δικαίωμα πρόσβασης των υποκειμένων των δεδομένων περιλαμβάνει «τα δεδομένα των ιατρικών αρχείων τους τα οποία περιέχουν πληροφορίες όπως διαγνώσεις, αποτελέσματα εξετάσεων, αξιολογήσεις από θεράποντες ιατρούς και κάθε παρασχεθείσα θεραπεία ή επέμβαση».
- 77 Συναφώς, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 78 έως 80 των προτάσεών του, ακριβώς λόγω του ευαίσθητου χαρακτήρα των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που αφορούν την υγεία των φυσικών προσώπων, ο νομοθέτης της Ένωσης υπογράμμισε ότι είναι σημαντικό η πρόσβαση των προσώπων αυτών στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που περιλαμβάνονται στο ιατρικό τους αρχείο να πραγματοποιείται κατά τρόπο όσο το δυνατόν πιο πλήρη και ακριβή, αλλά και όσο το δυνατόν πιο κατανοητό.
- 78 Όσον αφορά, όμως, τα δεδομένα που αφορούν αποτελέσματα εξετάσεων, γνωματεύσεις θεραπόντων ιατρών και θεραπείες ή επεμβάσεις, τα οποία περιλαμβάνουν, κατά κανόνα, πολυάριθμα τεχνικά δεδομένα, ή ακόμη και εικόνες, η παροχή απλής περιλήψεως ή συνθέσεως των δεδομένων αυτών από τον ιατρό, προκειμένου να τα παρουσιάσει υπό συνοπτική μορφή, θα μπορούσε να δημιουργήσει τον κίνδυνο να παραλειφθούν ή να αναπαραχθούν εσφαλμένα ορισμένα κρίσιμα δεδομένα ή, εν πάση περιπτώσει, να καταστεί δυσχερέστερη η επαλήθευση της ακρίβειας και της πληρότητάς τους καθώς και η κατανόησή τους εκ μέρους του ασθενούς.
- 79 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, στο τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του ΓΚΠΔ έχει την έννοια ότι, στο πλαίσιο της σχέσης ιατρού/ασθενούς, το δικαίωμα λήψης αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία συνεπάγεται ότι στο υποκείμενο των δεδομένων παρέχεται πρόσβαση σε πιστή και εύληπτη αναπαραγωγή του συνόλου των δεδομένων αυτών. Το εν λόγω δικαίωμα προϋποθέτει το δικαίωμα λήψης αντιγράφου του συνόλου των εγγράφων που περιλαμβάνονται στον ιατρικό του φάκελο και περιέχουν, μεταξύ άλλων, τα εν λόγω δεδομένα, εφόσον η παροχή τέτοιου αντιγράφου είναι απαραίτητη για να μπορέσει ο ενδιαφερόμενος να επαληθεύσει την ακρίβεια και την πληρότητα των δεδομένων καθώς και για να διασφαλιστεί η κατανόησή τους. Όσον αφορά τα δεδομένα που αφορούν την υγεία του υποκειμένου των δεδομένων, το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει, εν πάση περιπτώσει, το δικαίωμα λήψης αντιγράφου των δεδομένων του ιατρικού του φακέλου που περιέχουν πληροφορίες όπως διαγνώσεις, αποτελέσματα εξετάσεων, γνωματεύσεις από θεράποντες ιατρούς και κάθε παρασχεθείσα θεραπεία ή επέμβαση.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 80 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπíπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί

επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδικών, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πρώτο τμήμα) αποφαίνεται:

- 1) Το άρθρο 12, παράγραφος 5, και το άρθρο 15, παράγραφοι 1 και 3, του κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων),

έχουν την έννοια ότι:

η υποχρέωση παροχής δωρεάν στο υποκείμενο των δεδομένων ενός πρώτου αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία επιβάλλεται στον υπεύθυνο επεξεργασίας, ακόμη και όταν το σχετικό αίτημα υποβάλλεται για σκοπό διαφορετικό σε σχέση με τους διαλαμβανόμενους στην αιτιολογική σκέψη 63, πρώτη περίοδος, του κανονισμού.

- 2) Το άρθρο 23, παράγραφος 1, στοιχείο θ', του κανονισμού 2016/679

έχει την έννοια ότι:

μπορεί να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής της εν λόγω διάταξης εθνική νομοθεσία που θεσπίστηκε πριν από την έναρξη ισχύος του κανονισμού. Τούτο όμως δεν σημαίνει ότι επιτρέπεται η θέσπιση εθνικής νομοθεσίας η οποία, προκειμένου να προστατευθούν τα οικονομικά συμφέροντα του υπευθύνου επεξεργασίας, προβλέπει ότι το υποκείμενο των δεδομένων επιβαρύνεται με τα έξοδα χορήγησης του πρώτου αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν και υποβάλλονται σε επεξεργασία.

- 3) Το άρθρο 15, παράγραφος 3, πρώτη περίοδος, του κανονισμού 2016/679

έχει την έννοια ότι:

στο πλαίσιο της σχέσης ιατρού/ασθενούς, το δικαίωμα λήψης αντιγράφου των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που υποβάλλονται σε επεξεργασία συνεπάγεται ότι στο υποκείμενο των δεδομένων παρέχεται πρόσβαση σε πιστή και εύληπτη αναπαραγωγή του συνόλου των δεδομένων αυτών. Το εν λόγω δικαίωμα προϋποθέτει το δικαίωμα λήψης αντίγραφου του συνόλου των εγγράφων που περιλαμβάνονται στον ιατρικό του φάκελο και περιέχουν, μεταξύ άλλων, τα εν λόγω δεδομένα, εφόσον η παροχή τέτοιου αντιγράφου είναι απαραίτητη για να μπορέσει ο ενδιαφερόμενος να επαληθεύσει την ακρίβεια και την πληρότητα των δεδομένων καθώς και για να διασφαλιστεί η κατανόησή τους. Όσον αφορά τα δεδομένα που αφορούν την υγεία του υποκειμένου των δεδομένων, το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει, εν πάση περιπτώσει, το δικαίωμα λήψης αντιγράφου των δεδομένων του ιατρικού του φακέλου που περιέχουν πληροφορίες όπως διαγνώσεις, αποτελέσματα εξετάσεων, γνωματεύσεις από θεράποντες ιατρούς και κάθε παρασχεθείσα θεραπεία ή επέμβαση.

(υπογραφές)

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.